

Diplomski studij arheologije

Naziv kolegija: Rimska uprava u provinciji Dalmaciji

Nositelj: dr. sc. Mirjana Sanader, red. prof.

Izvođač: dr. sc. Dino Demicheli, viši asistent

ECTS: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: jedan semestar, 1. i 3. semestar diplomskog studija

Status: izborni kolegij

Oblik nastave: predavanje

Uvjeti za upis kolegija: nema

Cilj kolegija: Studentima će se objasniti način na koji je funkcionirao rimski državni aparat u provinciji, od namjesnika provincije, preko ljudstva kojim je bio okružen, pa do glasnika i obavještajaca koji su za njega radili u udaljenim dijelovima provincije. Nadalje, uprava provincije odražava univerzalnu težnju Rima da čitavo Carstvo poveže cestama i osigura mir njegovim stanovnicima, pa će se objasniti i važnost rimske infrastrukture koja je neodvojiva od upravnog sustava. Premda je namjesnik bio glavna osoba u provinciji, ipak nije mogao imati utjecaj na prokurate, neovisne financijske činovnike, koji su odgovarali izravno caru. Isto tako, na municipalnoj razini vlast u gradovima bila je sastavljena ponajviše od domaće društvene elite od kojih su mnogi imali status vitezova. Pregledom ovih upravnih funkcija studenti će dobiti uvid u ono što stoji u pozadini svih velikih građevinskih poduhvata u gradovima, ekonomskih prilika same provincije i organizacije suživota s domaćim stanovništvom.

Sadržaj kolegija:

1. Uvod u predmet. Pojam rimske uprave u provinciji.
2. Osvajanje Ilirika i uspostava rimske uprave na području Ilirika. Dioba Ilirika.
3. Podjela rimskog društva na staleže: senatorski stalež, viteški stalež i slijed časti.
4. Ured namjesnika provincije u Saloni i raspodjela dužnosti u njemu. Primjeri na epigrafskim spomenicima Dalmacije.
5. Publije Kornelije Dolabela i cestovna infrastruktura u Dalmaciji. Primjeri na epigrafskim spomenicima Dalmacije.

6. Dalmatinski sudbeni konventi i njihovi stanovnici.
7. Rješavanje teritorijalnih sporova među peregrinskim zajednicama. Primjeri na epigrafskim spomenicima Dalmacije.
8. Obavještajne službe provincijskog namjesnika u Dalmaciji. Primjeri na epigrafskim spomenicima Dalmacije.
9. Slijed časti i prozopografija namjesnika Dalmacije. Primjeri na epigrafskim spomenicima Carstva.
10. Slijed časti i prozopografija namjesnika podrijetlom iz Dalmacije. Primjeri na epigrafskim spomenicima izvan Dalmacije.
11. Municipalna uprava u provinciji: kvatuorviri, duoviri i dekurioni. Primjeri na epigrafskim spomenicima Dalmacije.
12. Carski kult i svećeničke funkcije u provinciji Dalmaciji. Primjeri na epigrafskim spomenicima Dalmacije.
13. Služba prokuratora i prokuratori u provinciji Dalmaciji. Primjeri na epigrafskim spomenicima Dalmacije.
14. Slijed časti municipalnih magistrata i vitezova u Dalmaciji. Primjeri na epigrafskim spomenicima Dalmacije.
15. Uprava u provinciji Dalmaciji u 3. stoljeću.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

N. J. E. AUSTIN & N. B. RANKOV, *Exploratio: military and political intelligence in the Roman world from the Second Punic war to the battle of Adrianople*, London 1995. str. 39-85; 142-169;

J. B. RANKOV, *The governor's men: the officium consularis in provincial administration*, in: Goldsworthy & Haynes (eds.), *Roman army as a community*, JRA supplementary series 34, Portsmouth-Rhode Island 1999, 15-34.

J. WILKES, *Dalmatia*, London 1969. str.192-261.

M. SUIĆ, *O municipalitetu antičke Salone*, VAHD 60, Split 1958, 11-34.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska:

G. ALFÖLDY, *Die Bevölkerung und Gesellschaft der römischen Provinz Dalmatien*, Budapest 1965.

W. ECK, *Die Verwaltung des römischen Reiches in der hohen Kaiserzeit. Ausgewählte und erweiterte Beiträge 1-2*, Basel 1995-1997.

M. GLAVIČIĆ, *Salonitanski magistrati L. Anicius L. f. Paetinas i L. Anicius C. f. Paetinas*, *Histria antiqua* 18/1, Pula 2009.

A. JAGENTEUFEL, *Die Statthalter der römischen Provinz Damlaia von Augustus bis Diokletian*, Wien 1958.

M. SANADER, *Dalmatia. Eine römische Provinz an der Adria*, Mainz am Rhein 2009.

M. SUIĆ, *Antički grad na istočnoj obali Jadrana*, Zagreb 1976.

Oblici provođenja nastave: 2 sata predavanja tjedno

Korištene metode: Predavanja su sastavljena od usmenog izlaganja uz pomoć tehničkih pomagala. Očekuje se komunikacija sa studentima u vidu rasprave o pročitanim tekstovima koji se odnose na cilj i sadržaj predmeta.

Način provjere znanja: pismeni ispit

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe: anketa